

Motion till riksdagen 2009/10:Ju324

av **Göran Montan (m)**

Omvänd bevisbörda

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av att införa omvänd bevisbörda för personer som förekommer i en brottsutredning avseende innehav, kontroll över eller förvärv av materiella och ekonomiska tillgångar.

Motivering

Ett av vår tids största samhällsgissel är den grova organiserade brottsligheten. Det handlar om trafficking, beskyddarverksamhet, narkotika- och vapenhandel, skattebedrägeri och rån.

Den helikopterbaserade kuppen mot G4S i Västberga söder om Stockholm aktualiserar återigen frågan om hur samhället ska skydda sig och medborgarna mot den grova brottslighetens skadliga effekter. I vissa kretsar finns till och med någon form av missriktad beundran för dessa brottslingar – kanske på grund av filmer som Ocean's Eleven, Reservoir Dogs och A Fish Called Wanda. Man ser dem som företagsamma original vars brottsliga gärning inte uppfattas som kriminell eftersom den drabbade är ett stort osynligt företag där ingen människa drabbas personligen. Ingenting kan vara mer fel.

Varje organisation eller företag består ytterst av människor. När de utsätts för brottslighet drabbas människorna på ett sätt som är svårt att förstå för utomstående. Integriteten har kränkts, skadegörelse och materiella förluster kan ha förekommit och våld eller hot om våld kan orsaka svåra psykologiska men för den drabbade och som inte sällan kräver lång och smärtsam rehabilitering.

Samtidigt drabbas inte enbart brottsoffret genom stölden eller rånet, även medborgare och boende i Sverige påverkas negativt. Människorna, företaget eller organisationen åsamkas ekonomiska förluster som i sin tur kan innebära höjda försäkringspremier. Dessutom minskas tilltron till samhällets rättsuppe-

Fel! Okänt namn på

hållande funktion och förtroendet mellan medborgarna försvagas vilket innebär ett hårdare klimat. En sådan utveckling ligger inte i någons intresse.

Således finns all anledning att se över samhällets metoder för att förebygga och förhindra den grova brottsligheten. Alliansregeringen har genomfört ett antal goda reformer som dels skärper påföljden för grov brottslighet, dels innebär förebyggande åtgärder som försvårar förutsättningarna för den grova brottsligheten. Tyvärr verkar det inte räcka – vi måste förbättra och utöka samhällets kamp mot den grova brottsligheten.

Den största drivkraften för den grova och organiserade brottsligheten är den ekonomiska. Brottslingarna eftersträvar i regel att maximera den ekonomiska vinningen från sin kriminella gärning på kortast möjliga tid. Därför föredrar de grovt kriminella aktiviteter riktade mot kontantintensiva mål.

Även om uppklaringsnivån är cirka 50 procent är både brottsrubricering och eventuell påföljd alltför milda för att vara avskräckande. Bytet återfinns sällan och i de fall det alls återfinns är det endast mindre delar av det totala bytet. I praktiken innebär det att många grova brottslingar inte räds gripande och eventuell påföljd utan ser fängelsestraff mer som en investeringskostnad för att kunna spendera bytet i framtiden. Detta förhållande är oacceptabelt eftersom det urholkar rättsmoralen och kan innebära att brottslingar får behålla egendom som faktiskt tillhör någon annan.

I många andra länder, bland annat Norge, har man därför omvänt bevisbörda för misstänkta i en brottsutredning. Om polisen eller åklagaren upptäcker eller på annat sätt påträffar tillgångar såsom fordon, fastigheter, kontanter eller banktillgodohavanden och liknande är det den misstänkte som skall kunna bevisa att denne har förvärvat eller innehar dessa tillgångar lagligt. Om denne misslyckas eller undlåter att samarbeta i bevisfrågan kring tillgångarna anses de vara förverkade och tillfaller då staten.

En sådan lagstiftning skulle fungera avskräckande för grova brottslingar som idag inte sällan kan behålla byten från kriminell verksamhet eftersom åklagaren inte kan binda tillgångarna till ett visst brott. Därför borde regeringen se över möjligheterna att införa omvänt bevisbörda för personer som förekommer i en brottsutredning avseende innehav, kontroll över eller förvärv av materiella och ekonomiska tillgångar.

Stockholm den 29 september 2009

Göran Montan (m)